

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום רביעי י"ג באב תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נדריים - ס"ו

1. **משנה - הנדרר שלא לאכול בשר ולא לשתות יין, האם אפשר לפתוח ולומר לו, אילו היית יודע שאסור להצטער בשבת ויו"ט היית נודר?**
פותרין בימים טובים ובשבתות. בראשונה היו אומרים: שבתות ויו"ט מותרין בשר ויין ושאר כל הימים אסורין.
עד שבא ר"ע ולימד - שהנדר שהותר מכללו הותר כולו [המקור: ככל היוצא מפיו יעשה, דווקא כשכולו קיים].
 וכן כשאמר קונם שאיני נהנה לכולכם, הותר אחד מהן הותרו כולן. **ועוד שנינו בענין זה:**
 - א. **שאיני נהנה לזה ולזה - וכגון שתלאן זה בזה ואמר, פלוני יהיה אסור כפלוני - הותר הראשון - הותרו כולן, הותר האחרון - האחרון מותר וכולן אסורין כיון שהם אינם תלויים בו.**
 - ב. **שאיני נהנה לזה קרבן ולזה קרבן [ופירט קרבן על כל אחד בפני"ע] - צריכין פתח לכל אחד ואחד.**
 [ובגמרא העמידו זאת כדעת ר"ש לגבי שבועת הפקדון שהיו חמשה אנשים תובעים אותו, לעולם אינו חייב על כל אחד קרבן עד שיאמר 'שבועה' לכל אחד ואחד - ולא: 'שבועה לך ולך'].
2. **אלו דוגמאות נוספות שנינו לנדר שהותר מקצתו?**
 - א. **קונם יין שאני טועם שהיין רע למעיים, אמרו לו: והלא המיושן יפה למעיים הותר במיושן [נדר בטעות], ולא במיושן בלבד הותר אלא בכל היין.**
 - ב. **קונם בצל שאני טועם שהבצל רע ללב, אמרו לו: הלא הכופרי יפה ללב, הותר בכופרי, ולא בכופרי בלבד הותר אלא בכל הבצלים.** וכן היה מעשה שהתיר ר"מ. [ומספיק שיאמרו לו שאינו רע אבל כאן אמרו ועוד שהוא יפה].
3. **משנה - המדיר את אשתו עד שיגרשנה פותרין לו בכבוד עצמו ובכבוד בניו ולא חוששים שישקר מתוך הבושה. כגון מה אומרים לו?**
 אילו היית יודע שלמחר אומרין עליך כך היא ווסתו של פלוני מגרש את נשיו, ועל בנותיך יהו אומרין בנות גרושות הן... אם אמר וכו' ה"ז מותר.
4. **המשך המשנה - 'קונם שאני נושא את פלונית כעורה' והרי היא נאה, שחורה והרי היא לבנה, קצרה והרי היא ארוכה - כיצד הדין?**
 - א. **ת"ק - מותר בה, לא באופן שהיא כעורה ונעשית נאה, שחורה ונעשית לבנה, קצרה ונעשית ארוכה, כיון שאז זה נולד, אלא כשהנדר היה טעות.**
 - ב. **ר' ישמעאל - אפילו כעורה ונעשית נאה וכו' מותר בה [כיון שסבר שפותרין בנולד].**
מעשה באחד שנדר הנאה מבת אחותו כיון שהיתה כעורה ולא רצה לישאנה, והכניסוה לבית ר' ישמעאל ויפוא, אמר לו ר' ישמעאל: בני, מזו נדרת? אמר לו: לאו, והתירה ר' ישמעאל. באותה שעה בכה ר' ישמעאל ואמר: בנות ישראל נאות הן, אלא שהעניות מנוולתן.
וכשמת ר' ישמעאל, היו בנות ישראל נושאות קינה ואומרות: בנות ישראל על ר' ישמעאל בכינה. וכן הוא אומר בשאול: בנות ישראל על שאול בכינה. ובברייתא שנינו: שן תותבת היתה לה, ועשה לה רבי ישמעאל שן של זהב משלו.
5. **אלו מעשים נוספים הובאו על תנאים שנהגו בחסידות כדי לעשות שלום בין איש לאשתו?**
 - א. **היה אדם שאמר לאשתו קונם שאי את נהנית לי עד שתטעימי תבשילך לרבי יהודה ולר"ש, ר' יהודה טעים, אמר: ק"ו, ומה לעשות שלום בין איש לאשתו - אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים המאררים בספק, ואני - עאכ"ו. ר"ש לא טעים, אמר: ימותו כל בני אלמנה [קלל הבעל שימות ותהא אשתו אלמנה ועוד קלל גם בניו].** ואל יזוז שמעון ממקומו לזלזל בכבוד התורה, ועוד, שלא יתרגלו אנשים לנדור.
 - ב. **היה אדם שאמר לאשתו קונם שאי את נהנית לי עד שתרוקי בו ברשב"ג, באה רקקה על בגדו ולא על בשרו ואעפ"כ התירה רשב"ג כיון שכוננת הבעל היתה לזילותא ואצל אדם גדול כרשב"ג אפילו על על בגדיו נחשב זילותא גדולה.**
 - ג. **היה אדם שאמר לאשתו קונם שאי את נהנית לי עד שתראי דבר יפה שבך לר' ישמעאל בר' יוסי. אמר להם שמא ראשה נאה? אמרו לו עגול. שמא שערה נאה? דומה לאניצי פשתן. שמא עיניה נאות? עגולות הן. שמא אזניה נאות? גדולות הן. שמא חוטמה נאה? סתום הוא. שמא שפתותיה נאות? עבות הן. שמא צוארה נאה? קצר הוא. שמא כריסה נאה? נפוח הוא. שמא רגליה נאות? רחבות כשל אוזא. שמא שמה נאה? לכלוכית שמה. אמר להן: יפה קורין אותה לכלוכית, שהיא מלוכלכת במומין, והתירה.**
 - ד. **הגמרא מביאה המעשה על בן בבל שעלה לארץ ישראל ונשא בה אשה שלא היתה מבינה את רמז הלשון אלא היתה עושה כל דבר כפי פשוטו לשונו כגון במידות של האוכל וכו' וכשביקש אבטיחים הביאה נרות חרס, כעס ואמר לה לכי שיברי אותם על 'רישא דבבא' [פתח הדלת], והיא חשבה על ראשו של בבא בן בוטא, היה יושב בבא בן בוטא על פתח בית הדין ודן הלכה ושברה על ראשו. אמרה לו: כך ציווני בעלי. אמר: את עשית רצון בעליך, המקום יוציא ממך שני בנים כבבא בן בוטא.**

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)